JAARBERICHT
2005-2006

Slavische talen en culturen
Ruslandkunde

JAARBERICHT
2005-2006

Slavische talen en culturen
Ruslandkunde

Voorwoord 1

Nieuwe medewerkers 3

ЗАПИСКИ van het studiecoördinaat 5

Bericht uit de opleidingen 6

Toneelverslag 7

LAPP-Top: Survival Russian 8

Nederlands-Vlaamse Slavistendagen 10

MOST 2005-2006: 10 jaar MOST! 12

Hoe ik 6 ECTS verdiende ... een zomercursus 15

Afstudeerders 2005-2006 19

Doctoraalexamens, bachelorexamens 21

Voorwoord

Jos Schaeken

Beste studenten, alumni en collega's,

Het collegejaar 2005-2006 is begonnen met drie nieuwe gezichten: Pepijn Hendriks is bij onze opleiding begonnen aan zijn vijfjarig promotietraject op het gebied van de Russische historische taalkunde, Andries van Helden is aangesteld als gastmedewerker en verzorgt het mastercollege 'De geschiedenis van de Russische taalkunde', en verder doceert Uwe Bläsing als universitair docent het mastervak 'Talen van Eurazië'.

Er zal in de toekomst veel gaan veranderen in het bacheloronderwijs van de opleidingen binnen de Letterenfaculteit. Nu geldt er voor cursussen een basisomvang van 4 ECTS, terwijl vanaf 2008-2009 zal worden gewerkt met eenheden van 5 ECTS. Dit lijkt op het eerste gezicht weinig te betekenen, maar toch zullen er belangrijke strategische keuzes gemaakt moeten worden over de omvang van het taalverwervingsonderwijs in relatie tot de disciplinaire vakken.

In alle nieuwe bachelorprogramma's zal in de nieuwe opzet naast de 140 ECTS hoofdvak en 30 ECTS minor (geheel vrij in te vullen) 10 ECTS besteed worden aan een facultair kerncurriculum. Van die 10 ECTS wordt 5 ECTS verplicht gebruikt voor een cursus 'Wetenschapsfilosofie voor de Geesteswetenschappen'. Egbert Fortuin zit in de voorbereidingscommissie van deze cursus. De overige 5 ECTS kunnen gebruikt worden voor een van de volgende cursussen: Taalwetenschap, Literatuurwetenschap, Geschiedenis, Kunstgeschiedenis en een vak dat 'Computing in the humanities' heet. Daarnaast moeten opleidingen binnen hun 'eigen' 140 ECTS voor 10 ECTS gedeeld onderwijs verzorgen met een bepaald minimum aan studenten van verschillende opleidingen.

Wat opvalt bij de keuzevakken van het kerncurriculum, waarvan de voorbereiding inmiddels van start is gegaan, is het weinig relevante aanbod voor studenten Ruslandkunde. Hetzelfde geldt voor studenten van andere 'area studies', zoals Chinees, Japans of Latijns-Amerika. Een extra facultair keuzevak 'Comparative area studies', met bijvoorbeeld politieke of economische thema's die wereldwijd spelen, zou voor hen wellicht veel interessanter zijn.

In het afgelopen jaar is voor slavisten en Ruslandkundigen het masteronderwijs in zijn nieuwe stijl van start gegaan. Voor de slavistiek betekende dit tegelijkertijd het begin van het 'Sectorplan Kleine Letteren' waarbinnen we met onze collega's uit Amsterdam (UVA) een gedeeld masterprogramma aanbieden: Leiden verzorgt drie cursussen op het gebied van de taalkunde en één op het

gebied van de letterkunde, Amsterdam biedt 'gespiegeld' drie letterkundige en één taalkundige cursus aan. Studenten uit beide steden moeten in ieder geval één cursus bij de zusteropleiding volgen.

Wat het Ruslandkundig onderzoek betreft kan van de hand van Hans Oversloot onder meer de bijdrage 'Burger, blijf wakker' in de *Internationale Spectator* van april 2005 genoemd worden. Samen met wijlen Ger P. van den Berg heeft hij ook 'Politics and the Ethnic Divide: Is Dagestan Changing from Complex to Simple Oligarchy?' (*Journal of Communist Studies and Transition Politics* 2005) geschreven. Joop de Kort heeft o.a. 'Naar een Europees semester' (*Tijdschrift voor Openbare Financiën* 2005) en 'De gevolgen van het WTO lidmaatschap voor Rusland' (*Kwartaalschrift Economie*, september 2005) gepubliceerd.

Bij de slavisten is van de hand van Egbert Fortuin het artikel 'On the use of Dative Subjects in the Construction of Anteriority in Russian' in de decemberuitgave van het tijdschrift *Russian Linguistics* (2006) verschenen en heeft Otto Boele voor het oktobernummer van *Октябрь* (2006) een essay geschreven over de positie van de Russische literatuur – zowel de klassieke als de moderne – op de Nederlandse boekenmarkt. Tot slot hebben Pepijn Hendriks en ik in 2005 de elektronische editie van *Tönnies Fenne's Low German Manual of Spoken Russian, Pskov 1607* voorbereid, die inmiddels op het internet beschikbaar is (zie *http://website.leidenuniv.nl/~hendriksp1/fenne*).

TIP

Blijf op de hoogte van alle nieuwtjes en abonneer je op de **RSS-feed** of de **e-mailupdates** van de opleidingen Slavische talen & culturen en Ruslandkunde! Meer informatie op www.slavisch.leidenuniv.nl.

Nieuwe medewerkers

Uwe Bläsing

Van 1976 tot 1984 heb ik gestudeerd aan de Johannes Gutenberg-Universität te Mainz. Mijn voornaamste vakken waren turkologie/mongolistiek, islamitische filologie, semitistiek, iranistiek en klassieke talen. In 1984 ben ik gepromoveerd op het proefschrift *Die finit indikativischen Verbalformen im Kalmückischen; Untersuchung ihrer Anwendung und Abgrenzung voneinander*. Tijdens mijn studie heb ik behalve het Turks van Turkije en het Osmaans, ook Oud- en Middelturkse talen bestudeerd, en een groot aantal moderne Turkse talen (Tataars, Oezbeeks, Jakoetisch).

Van 1984 tot 1988 was ik als docent Turks en Mongools verbonden aan de Johannes Gutenberg-Universität te Mainz. Van 1985 tot 1988 ben ik aangesteld als onderzoeker door de *Deutsche Forschungsgemeinschaft* om onderzoek te doen naar Turkstalige spreekwoorden op grond van Tsjoewasjisch taalmateriaal. Vanaf juni 1990 ben ik universitair docent voor Altaïsche taalwetenschap bij de Universiteit Leiden, waar ik de volgende vakken doceer: Turkse, Mongoolse en Mantsjoe-Toengoezische talen op het territorium van Rusland en de voormalige Sovjet-Unie.

Mijn belangstelling voor culturele ontwikkelingen in Turkije en Azië, in het bijzonder met betrekking tot aangrenzende landen en culturen (bijvoorbeeld Iran, Armenië, de Kaukasus en de Arabische wereld) maar ook voor minderheden in deze gebieden is groot.

Andries van Helden

Ik ben in 1973 in Leiden afgestudeerd. Als slavist heb ik onder meer in de Leidse universiteitsbibliotheek gewerkt en technisch Russisch gegeven aan de Technische Universiteit Eindhoven. Daarna was ik beleidsambtenaar bij het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, onderzoeker bij de Adviesraad voor het Onderwijs, diplomaat bij de Nederlandse Vertegenwoordiging bij de UNESCO en inspecteur voor het hoger onderwijs.

In mijn vrije tijd ben ik taalkundige gebleven. Ik ben gepromoveerd op een school in de Russische mathematische linguïstiek en heb af en toe een artikel geschreven. Sinds kort heeft de universiteit me in staat gesteld om als gastonderzoeker bij Slavisch en bij het LUCL een boek voor te bereiden over de geschiedenis van de Russische taalwetenschap, in het bijzonder in de Sovjetperiode: Stalin heeft in 1950 in de *Pravda* een artikel over de taalwetenschap geschreven, en ik hoop daarvan de aanloop, de politieke context en de gevolgen voor de wetenschapsbeoefening in kaart te brengen. Daarnaast verzorg ik in de master een college over de geschiedenis van taalbeschouwing en taalwetenschap in Rusland vanaf Peter de Grote.

Pepijn Hendriks

Ik heb van 1995 tot 2001 Slavische taal- en letterkunde gestudeerd in Leiden en Berlijn. Na mijn studie heb ik Nederlands gegeven aan Poolse studenten aan de Katholieke Universiteit Lublin, en tweeënhalf jaar lang gewerkt als taaladviseur bij de Taaladviesdienst van het Genootschap Onze Taal.

In september 2005 ben ik teruggekeerd naar de Universiteit Leiden. Tot 2010 zal ik onder begeleiding van Jos Schaeken een proefschrift schrijven over de taal van het gespreksboek van Tönnies Fenne. Dat is een tweetalig Russisch-Nederduits handschrift, begin zeventiende eeuw samengesteld in Pskov en een soort *Wat & Hoe Russisch* avant la lettre. Het handschrift wordt al zo'n veertig jaar lang gebruikt in taalwetenschappelijk onderzoek, niet in de laatste plaats bij het onderzoek naar de Noordwest-Russische berkenbastbrieven uit Novgorod en omgeving. Toch is het Russische taalmateriaal nog nooit in zijn geheel systematisch beschreven en geanalyseerd. Mijn proefschrift zal hierin verandering brengen.

Margreet Verra

Sinds oktober 2005 ben ik werkzaam op het secretariaat van de opleidingen Slavische talen & culturen en Ruslandkunde. Tevens ben ik werkzaam op het secretariaat van het onderzoeksinstituut LUCL, met gelukkig dezelfde baas (Jos Schaeken).

Zowel de Faculteit der Letteren als de Universiteit Leiden was onbekend terrein voor mij. Ik studeerde in 1984 af aan de opleiding HBO-Jeugdwelzijnswerk en werkte vervolgens vijf jaar als pedagogisch medewerkster op de kinderafdeling hartchirurgie van het LUMC. Op die afdeling werden veel buitenlandse hartpatiëntjes geopereerd, die via ontwikkelingshulporganisatie Terre des Hommes naar Nederland gehaald werden. Terre des Hommes vroeg mij daar coördinator medische behandelingen te worden en ik heb dat vervolgens 10 jaar met veel plezier gedaan. Inmiddels had ik twee kinderen en wilde liever wat dichter bij huis werken.

Ik heb toen de overstap gemaakt naar ontwikkelingshulporganisatie Interplast Holland in Leiden, waar ik gedurende vijf jaar medische teams heb uitgezonden naar ontwikkelingslanden. Vanwege bezuinigingen raakte ik totaal onverwacht mijn baan kwijt en moest ik op zoek naar iets anders. Het werd iets héél anders want nu werk ik hier ... en met veel plezier!

ЗАПИСКИ van het studiecoördinaat

Titia Bouma

In het studiejaar 2005-2006 lukte het maar een kleine groep om door het voorlopige Bindend Studieadvies heen te komen. De eisen zijn met ingang van dit jaar strenger geworden. Er moeten 40 van de 60 studiepunten gehaald worden (vorig jaar 30), en nieuw is, dat iedereen na twee jaar de propedeuse gehaald moet hebben. Drie studenten uit dit cohort hebben op het moment van dit schrijven hun propedeuse behaald.
Om meer studenten naar onze opleidingen te lokken draaien we volop mee in het voorlichtingscircus. Dit jaar hebben we voor het eerst meegedaan aan het LAPP-Top project (zie elders in dit jaarbericht). We hebben weer een Krokusklas georganiseerd, met welisweer erg weinig, maar zeer gemotiveerde deelnemers.

De tweedejaars die drie maanden in Sint-Petersburg verbleven, konden dit jaar als bijvak naast Kunstgeschiedenis, Russische film kiezen. Veerle De Cat werkte deze maanden als stagiair bij het NIP en kon de tweedejaars 'Petersburgwijs' maken. Het lukte Lija van Vliet tijdens het studieverblijf een stage te organiseren voor de zomermaanden bij het Nederlandse consulaat in Sint-Petersburg. De stage wist ze tot een goed einde te brengen. Een prima voorbeeld van efficiënt gebruikmaken van de mogelijkheden die een studie aldaar met zich meebrengt. Verder gebruikte Monika Urbanowicz de zomermaanden om stage te lopen bij vertaalbureau *Attached*.

Bericht uit de opleidingen

Henk Kern

Het afgelopen collegejaar stond voor de gecombineerde opleidingen Slavisch en Ruslandkunde in het teken van consolidatie. Na een aantal woelige jaren van bezuiniging, stelselwijziging, bestuursreorganisatie, programmaherziening, personeelswisseling, instroomfluctuatie en alweer bezuiniging bracht het jaar 2005-2006 een periode van hoognodige stabiliteit. Met een complete vaste staf en een solide secretariaat (Margreet Verra) is een grondig doorgeëxerceerd programma gedraaid voor grotere of kleinere groepen vanuit alle aangeboden studiejaren. Dit lijkt een vanzelfsprekendheid, maar is het alles behalve. Is de revolutie bij ons Ruslui dan eindelijk in wat rustiger vaarwater beland? We weten hoe het afliep met de NEP …

Het totaal aantal ingeschreven studenten is in 2005-2006 licht afgenomen, van 85 naar 66. Om in NEP-termen te blijven: 'beter minder maar beter'. Dat wil zeggen, de instroom is weer teruggeschommeld van 25 in september 2005 (21 Ruku en 3 Slav) naar 15 in september 2006 (12 Ruku en 3 Slav). Aan het eind van dit collegejaar is aan drie studenten een propedeusebul uitgereikt en kregen acht studenten een voorlopig positief studieadvies. Zij moeten de propedeuse komend jaar alsnog gaan halen.
In het tweede en derde jaar van de bachelor zaten in 2005 opgeteld 31 studenten (17 Ruku en 14 Slav) en in 2006 zijn dat er 27 geworden (13 Ruku en 14 Slav). Van 'oudestijlers' (doctoraalstudenten) liepen er in 2005 nog 29 rond (13 Ruku en 16 Slav) en hiervan zijn er in 2006 17 overgebleven (7 Ruku en 10 Slav). Een deel van hen stapte over naar de bachelor, enkelen hebben de studie gestaakt en een aantal van hen is inmiddels afgestudeerd.
Qua diploma-uitreikingen bleek 2005-2006 in elk geval een vruchtbaar oogstjaar. Niet alleen zijn er zes doctoraalexamens gepasseerd (3 Ruku en 3 Slav), bovendien zijn ook de eerste zes bachelors afgeleverd (4 Ruku en 2 Slav). Daarmee zijn voor het eerst gekwalificeerde kandidaten van eigen kweek beschikbaar gekomen voor de nieuwe masteropleidingen. Mastermodules van beide opleidingen zijn daarom in dit collegejaar van start gegaan. Deze mogen in de komende jaren, wanneer er meer bachelors doorkomen, ook wat meer massa krijgen.

Wie dacht dat het bouwwerk hiermee zijn voltooiing naderde, heeft het mis. Eén of twee jaar van relatieve rust is een ongekende weelde in onderwijsland. Wij genieten ervan zolang het kan, en doen er ons voordeel mee door de opleiding verder te verstevigen met bijvoorbeeld nieuwe initiatieven zoals een *summer school* en een *master lecture*. Maar de onstuitbare drift om

veranderingsprocessen te entameren houdt de academie in zijn greep. Er staat onze opleidingen weer het nodige te wachten: herverdeling van studiepunten, invoering van een kerncurriculum met verplichte wetenschapsfilosofie en vakoverschrijdend onderwijs, en dan nog een nieuw financieringmodel op basis van zogenaamde leerrechten. Niettemin, de opleiding bevindt zich momenteel met een goed uitgeruste staf en een welgemotiveerde bemanning in een opgekalefaterde staat zodat we ook deze storm wel het hoofd zullen bieden. De onderwijsvisitatie van het afgelopen jaar hebben we alvast goed doorstaan met veel woorden van waardering door de commissie in een overigens kleurloos eindrapport. En hierop is onverwachts een bonus gevolgd toen onlangs bekend werd dat de beide Leidse opleidingen in de *Keuzegids Hoger Onderwijs 2006-2007* door studenten als 'best beoordeeld' uit de bus gekomen zijn. Een bemoedigend resultaat.

Toneelverslag

Koen Haer

Toen vorig jaar aan mij gevraagd werd om mee te spelen in een Russisch toneelstuk had ik niet veel bedenktijd nodig. Onder leiding van Tatjana Lina gingen zes enthousiaste mensen aan de slag. In een stuk of tien lessen repeteerden wij een stuk, dat we later op het MOST-kerstdiner zouden opvoeren.
Een week voor de eerste les kreeg ik het stuk in handen: *Ночь перед рождеством* van Gogol'. Een bekend en mooi verhaal. De versie van het stuk en de muziek waren door Tatjana Lina zelf geschreven!

We moesten de tekst doorlezen zodat er geen onduidelijkheden overbleven. Het is natuurlijk erg belangrijk dat je precies weet wat je zegt, zodat het sterk en overtuigend overkomt. Tijdens het doorlezen kreeg ik al het gevoel dat sommige rollen beter bij mij pasten dan andere. Of anders gezegd: de rollen van een dronken jongeman en de duivel leken mij erg leuk om te spelen.

Tijdens de eerste les, nadat iedereen zich aan elkaar had voorgesteld, was de rolverdeling een feit. Henriëtte Abas speelde een baboesjka, Femke van der Zeijden het meisje Oksana, Heleen Pluimgraaff Galja, Jeroen Masolijn de verliefde Vakulja, Kevin Haast nam de rol van verteller op zich en ikzelf mocht inderdaad de duivel en een dronken jongeman spelen.

Meteen na de rollenverdeling begonnen we met het spelen van de eerste scène. Alles werd in het Russisch besproken maar als we er echt niet uit kwamen,

konden we nog terugvallen op het Nederlands dat onze docente ook machtig was. Een beetje onwennig probeerden we ons in te leven in de rollen. Tijdens het spelen vertelde de docente hoe zij zich de scène voorstelde en natuurlijk werden onze suggesties ook gewaardeerd.

Met achtergrondmuziek, stoelen en tafels, attributen als hoofddoeken, mutsen, riemen en ringen maakten wij van het kleine oefenlokaal een heuse Russische kerstbijeenkomst.

En bij een kerstbijeenkomst en toneel hoort natuurlijk ook zang. Na de eerste paar scènes waren we nu echt aanbeland bij het eerste lied dat gezongen moest worden. Dat was nogal spannend, want wie weet wel niet hoe zes weliswaar enthousiaste mensen, doch zonder zangcarrière, kunnen klinken voor publiek? Bij het oefenen was dan ook iedereen verontwaardigd en blij toen we allen hoorden dat het aardig klonk. Er kan zelfs gesproken worden over verborgen talenten.
Naarmate we verder kwamen, kreeg iedereen het gevoel dat dit echt iets ging worden en kwam bij ons naast de lol die we in de lessen hadden ook een soort fanatisme om een zo goed mogelijke act en sfeer neer te zetten.

Op het kerstdiner van 15 december was het dan zover en hebben we in ieder geval zeer genoten van de mogelijkheid om aan de aanwezigen ons stuk te tonen. De hele toneelcursus was een groot succes en mocht er weer een kans komen dan zullen we die met beide handen aangrijpen.

LAPP-Top: Survival Russian

Titia Bouma

"Ik ben nu weer een hele ervaring rijker. Ik vond het een leuke cursus en ik heb er veel van geleerd. Zo spreek je geen woord Russisch, en niet veel later verstaan ze je in Rusland terwijl jij Russisch spreekt."

Voor leerlingen die altijd meer willen weten, die altijd kritische vragen stellen in de klas en in 4, 5 of 6 VWO zitten, is het LAPP-Top bedoeld. 'LAPP-Top' staat voor Leiden Advanced Pre-university Programme for Top students. In januari 2006 deed de opleiding Slavische talen en culturen voor het eerst mee.

In juni 2005 brainstormden Jos Schaeken, Larissa Anissimova en ikzelf over een programma en bedachten 'Survival Russian'. In acht colleges op de

vrijdagmiddag zouden we een tiental leerlingen wel eventjes het Russische alfabet, enkele nuttige dialogen, een ontroerend lied, inzicht in de Slavische taalfamilie en in de Russische cultuur bijbrengen. Dit programma kwam in het LAPP-Top-boekje te staan, dat naar heel veel middelbare scholen werd gestuurd. Voor eind november moesten geïnteresseerde leerlingen een motivatiebrief sturen, plus een aanbevelingsbrief van hun mentor of decaan. Ze konden kiezen uit 14 programma's, onder meer bij biologie, scheikunde, wereldgodsdiensten, sterrenkunde en Chinees. Er meldden zich 14 studenten aan voor ons programma. We hoefden niemand af te wijzen, al trok één persoon zich later terug.

Op 13 januari gingen we dus van start met 13 scholieren. Na de eerste kennismaking met het Russisch dronken we Russische thee met MOST op de tweede verdieping van P.N. van Eyckhof 2.

Op de een na laatste les werd een film opgenomen met kleine sketches. Zo werd in een restaurant een enorme hoeveelheid drank besteld (keurig in de accusatief en de partitieve genitief). De film werd gemaakt en van ondertiteling voorzien Ernest Mistiaen (van het bedrijfje Mleko, en student aan de Rietveld Academie in Amsterdam) en Sacha Gertsik, student aan de filmacademie in Hilversum. De film werd vertoond als presentatie bij de afsluiting van het LAPP-Top-project.

De laatste les was een excursie naar De Hermitage aan de Amstel onder leiding van Otto Boele en MOST.

De meeste deelnemers waren erg enthousiast. Een paar vonden het jammer dat er zo veel tijd besteed werd aan het leren van de dialogen voor de film en dat er niet dieper op de grammatica was ingegaan. Het volgende programma hebben we dus iets aangepast.

Bij het schrijven van dit stukje kreeg ik bericht dat iedereen de opgenomen film straks zelf kan bekijken op de website www.studereninleiden.nl/ontdekhetzelf.

Nederlands-Vlaamse Slavistendagen

Pepijn Hendriks

'Slavisten der Lage Landen, verenigt u!' Onder dit motto kwamen op donderdag 15 en vrijdag 16 juni 2006 Vlaamse en Nederlandse slavisten en Ruslandkundigen in Leiden bijeen voor de derde editie van de Nederlands-Vlaamse Slavistendagen.

Op donderdagochtend werden de meer dan vijftig belangstellenden welkom geheten door Jos Schaeken in de sfeervolste collegezaal van de Faculteit der Letteren, de grote zaal in het gebouw aan de Nonnensteeg. Daarna presenteerden gedurende twee dagen maar liefst 27 onderzoekers van 7 verschillende instellingen voor wetenschappelijk onderzoek in het Nederlandse taalgebied hun lopende onderzoek op het gebied van de slavistiek en de Ruslandkunde. Vanwege het grote aantal lezingen moest op donderdagmiddag zelfs uitgeweken worden naar kleinere zalen in het Lipsiusgebouw, waar twee parallelsessies plaatsvonden.

De presentaties weerspiegelden de grote variatie in het vakgebied. Zo was de taalkunde vertegenwoordigd in een lezing van René Genis (UVA) over het voorvoegsel *prze-* in Poolse werkwoorden en in een lezing van Egbert Fortuin (UL) over het gebruik van onpersoonlijke werkwoorden in Russische infinitiefconstructies. De letterkundige onderwerpen liepen uiteen van een bijdrage van Arthur Langeveld (UU) over zijn nieuwe vertaling van *De broers Karamazov* van Dostojevski tot een schets van het beeld van België in de Russische poëzie door Eric Metz (UGENT) en een bijdrage van Ellen Rutten over het neosentimentalisme in de hedendaagse Russische literatuur. De Ruslandkunde kwam aan bod in een betoog van Hans Oversloot en Ruben Verheul (UL) over de nieuwe staatsorde in Rusland en een beschouwing van Henk Kern en Joop de Kort (UL) over de Russische middenklasse vanuit historisch en economisch perspectief. Geramé Wouters (RUG), vakreferente van de Groningse universiteitsbibliotheek, sprak ten slotte over nieuwe bibliotheekvoorzieningen, waarbij ze een lans brak voor een gezamenlijke aanpak van de betrokken universiteiten om ervoor te zorgen dat slavisten en Ruslandkundigen ook in de toekomst zullen kunnen profiteren van nieuwe onderzoeksmogelijkheden.

Op vrijdagmiddag was voor het eerst tijdens de Slavistendagen een themablok georganiseerd. Het thema dat bij de kop werd gevat, was taalverwerving: een onderwerp dat bij de verschillende opleidingen verschillend wordt benaderd, en waarbij de gevolgen van de invoering van het studiehuis in het voortgezet onderwijs steeds duidelijker worden. Larissa Anissimova (UL) gaf een presentatie over de praktijk van het taalvaardigheidsonderwijs. Ze kreeg daarbij alle aanwezigen mee in een oefening om met een Russisch gedicht het geheugen te trainen. Deze presentatie werd gevolgd door een discussie aan de hand van enkele prikkelende stellingen onder leiding van Peter Houtzagers (RUG), waarbij de aanwezigen debatteerden over inhoud, vorm, noodzaak en nut van taalverwerving.

Een andere markante gebeurtenis was de presentatie van de nieuwste uitgave in de SSGL-reeks van Rodopi: de Engelse versie van de biografie van Nicolaas van Wijk (1880-1941), die in 1913 de eerste hoogleraar slavistiek in Nederland werd. Op donderdag overhandigde Jos Schaeken, een verre opvolger van Van Wijk, het eerste exemplaar aan auteur Jan Paul Hinrichs, vakreferent Slavisch van de Leidse Universiteitsbibliotheek.

Tijdens het informele gedeelte van het congres, dat bestond uit een buffet-diner op donderdagavond in de Faculty Club aan het Rapenburg, een borrel op donderdag in het Academiegebouw, en een afsluiting op vrijdag in het gebouw van de opleiding, was er uiteraard genoeg gelegenheid om met vakgenoten en studenten bij te praten. Tussen de bedrijven door konden de bezoekers aan de Slavistendagen bovendien terecht bij boekhandel Pegasus uit Amsterdam, die met een stand aanwezig was, net als de uitgevers EastView, IDC Publishers en Rodopi.

De eerste twee edities van de Nederlands-Vlaamse Slavistendagen vonden plaats in Groningen (2001) en Amsterdam (2003). Na de Leidse editie zijn de Nederlandse universiteitssteden met een opleiding Slavische talen en culturen uitgeput. De volgende editie van het congres in 2008 zal dan ook voor het eerst

plaatsvinden aan gene zijde van de landsgrens: aan de Katholieke Universiteit Leuven of aan de Universiteit Gent.

Het programma, een overzicht van de congresbijdragen en een fotoverslag van de Slavistendagen van 15 en 16 juni 2006 zijn nog altijd te vinden op de website van de opleidingen Slavische talen & culturen en Ruslandkunde, op het adres http://www.slavisch.leidenuniv.nl.

MOST 2005-2006: 10 jaar MOST!

Liesbeth School

Op 20 september 2005 werd het nieuwe vijfkoppige MOST-bestuur geïnstalleerd: Madelon Hoedt en Koen Haer namen zitting als algemeen lid, Lija van Vliet werd de nieuwe secretaris en Jan-Willem van Kemenade en Liesbeth School begonnen aan hun tweede bestuursjaar als respectievelijk penningmeester en voorzitter. Op 29 januari vertrokken Koen en Lija naar Sint-Petersburg. De activiteiten die in deze drie maanden zouden volgen werden georganiseerd door een driekoppig bestuur. Uiteraard zou MOST MOST niet zijn zonder de subcommissies Novaja Kuchnja (dit jaar onder leiding van Madelon) en Efir (gecoördineerd door Koen).

Het is al enige tijd gebruikelijk om nieuwe docenten de gelegenheid te geven zich te presenteren aan de MOST-leden. Otto Boele, docent Russische letterkunde, hield daarom een lezing onder de titel *Zestien jaar pas, en nu reeds verdorven; zedenbederf en massahysterie in het Russische keizerrijk*. Ook Egbert Fortuin, docent Russische taalkunde, nam onze uitnodiging aan. Samen met studente Svetlana Litvinova sprak hij over *Conditionele zinnen in 'mental space': over het gebruik van 'to' in conditionele zinnen.*

Een nieuwe activiteit voor MOST waren twee literatuuravonden. Op 8 november vertelde Aljona Butorova ons over Russische sprookjes, waarna er gediscussieerd kon worden over de sprookjes die men (in het Engels of - voor de echte 'diehards' - in het Russisch) gelezen had. De tweede literatuuravond werd in april verzorgd door Ellen Rutten. Met interessante voorbeelden en leuke teksten gaf zij een goed beeld van het 'nieuwe sentimentalisme in de Russische literatuur'.

Zoals in de kop boven dit stukje gemeld bestaat MOST in 2006 maar liefst 10 jaar! Het MOST-bestuur besloot om dit heuglijke feit te vereeuwigen door het

samenstellen van een nieuw gedenkboek. De gedenkboekcommissie bestond uit drie leden van het MOST-bestuur (Madelon, Jan-Willem en Liesbeth), die werden bijgestaan door Lineke Meekes en Wilco Stout. Ze zijn vanaf januari bezig geweest met het schrijven, inzamelen, lezen, corrigeren en redigeren van de teksten. Fotocollages moesten worden gemaakt, interviews gehouden en dat alles uitgewerkt in een opmaakprogramma. Het resultaat mocht er wezen: op 20 september werd een schitterend rood gedenkboek gepresenteerd aan de MOST-leden.

Toen het MOST-bestuur ter ore kwam dat de ons allen welbekende Vladimir 'Vova' Putin voet op Nederlandse bodem zou zetten, werden de stoute schoenen werden aangetrokken en werd er een brief naar de minister-president geschreven met het verzoek om bij dit staatsbezoek aanwezig te mogen zijn. En jawel, op dinsdag 2 november mochten secretaris Lija en voorzitter Liesbeth aanschuiven bij de lunch in de Ridderzaal.

Een van de hoogtepunten van dit jaar vond plaats in het weekend van 14 en 15 januari: de Brusselreis. 17 MOST-leden namen op de vroege zaterdagochtend de trein naar Brussel-Centraal om daar het festival Europalia te bezoeken. Allereerst werd de tentoonstelling *Van tsaar tot keizer* bezocht in het Paleis der Schone Kunsten. Na een Belgisch diner bezochten allen het toneelstuk *Смех и печаль XX века*. Sommigen verlengden de avond nog met een kroegentocht tot in de vroege uurtjes. Na het zondagochtendontbijt in hotel Bedford aan de Zuidlaan (Rue du Midi) bezocht een gedeelte van de groep de avant-gardetentoonstelling, terwijl het andere gedeelte van de groep een kamerconcert met stukken van Borodin en Čajkovskij bijwoonde. De reis werd afgesloten met een bezoek aan de tentoonstelling de Transsiberië-expres, een tentoonstelling die voor velen van ons bekende beelden opriep. Zondagavond vertrok de groep voldaan doch uitgeput uit Brussel terug naar Leiden.

Andere culturele activiteiten waren een excursie naar de Hermitage aan de Amstel, onder meer voor de leerlingen van het LAPP-Top-project, waar de tentoonstelling *Pelgrimschatten: Byzantium – Jeruzalem* werd bezocht. Van 11 tot 14 mei speelde de groep Scat Cameleon het toneelstuk *De Koerskmonologen*.

MOST heeft dit toneelstuk mede mogelijk gemaakt en ook hebben enkele MOST-leden het script naar het Russisch vertaald.

Op donderdag 15 december vond het traditionele kerstdiner plaats. Dit jaar waren wij te gast bij roeivereniging Njord. Alle maar liefst 88 gasten werden ontvangen met warme wijn en Novaja Kuchnja verwende ons met Russische gerechten. Op deze avond werd ook het toneelstuk *Ночь перед рождеством* opgevoerd door studenten van onze opleidingen. Dit toneelstuk, gebaseerd op een verhaal van Gogol', was de voorafgaande maanden ingestudeerd onder de regie van Tatjana Lina.

Tijdens het jaar 2005-2006 vertoonde MOST uiteraard weer een aantal films. De spits werd afgebeten met *Ночной дозор*, een horror-thriller van de regisseur Timur Bekmambetov. Een wat verrassend genre voor MOST, maar zeer de moeite waard. Deze film werd gevolgd door *Турецкий гамбит* (naar het gelijknamige boek van Boris Akunin), *Водитель для Веры*, *Rasputin* (bij de Krokusklas), *Война*. Tijdens de EL CID-week vertoonden we *Good Bye, Lenin!*, op de eerstejaarsdag gevolgd door *Прогулка*.

Begin 2006 werd bovendien een oude traditie in ere hersteld: de mogelijkheid om Russische televisie te kijken. Dit kan voortaan in de MOST-kamer in het gebouw van de opleiding. Speciaal voor deze feestelijke opening was de kamer in een nieuw, blauw-groen jasje gestoken.

De activiteiten van het oude collegejaar werden afgesloten met de traditionele eindejaarsbarbecue. In verband met verbouwingen op onze gebruikelijke locatie (Asopos de Vliet), werd ook de barbecue dit jaar gehouden bij Njord. Het weer was helaas niet zo zonnig als de weerman beloofd had, maar gelukkig bood het terras van Njord beschutting tegen wind en regen.

De nieuwe eerstejaars maakten voor het eerst kennis met MOST op de faculteitenochtend die plaatsvond op 16 augustus, tijdens de EL CID-week. Tijdens deze ochtend gaf het MOST-bestuur velerlei informatie over MOST, en konden de eerstejaars onder het genot van wat lekkernijen genieten van de film *Good Bye, Lenin!* Tijdens de eerstejaarsdag, begin september, waren er hapjes en drankjes van Novaja Kuchnja. Na een filmvertoning was er daarna nog gelegenheid tot het heffen van het glas op een goed collegejaar tijdens de 'begin-van-het-collegejaar-borrel'.

Op 26 september 2006 legde het bestuur van 2005-2006 zijn functies neer tijdens de ALV, maar het bestuur van 2005-2006 is er rotsvast van overtuigd: MOCT идёт вперед!

Hoe ik 6 ECTS verdiende ... een zomercursus

Andries van Helden

In de jaren zestig was dat een heel avontuur. Je ging naar een schimmig land achter het IJzeren Gordijn om er een taal te leren waar niemand belangstelling voor had. Je had maar weinig concurrentie als je een beursje wilde in het kader van een stoffig cultureel akkoord. Dan moest je alleen nog een treinreis regelen naar Charkov of Braşov, en miste je je aansluiting in Grodno of Knin. Als je je bestemming haalde, kwam je terecht in een bont en sfeerrijk genootschap van gelijkgezinden die ook Oekraïens of Montenegrijns wilden leren. Hoewel, met de Française die Roemeens kwam leren om Dracula te begrijpen, of de Hollandse die een Sloveens woordenboek meebracht naar Titograd, zat je niet altijd op dezelfde golflengte als je zelf dacht in Titograd de Sorbische naamvallen te gaan doorgronden. Maar je leerde altijd wel wat, al was het iets anders dan waar je voor gekomen was. Zo heb ik in Kiev Italiaans geleerd.

Wat is er sindsdien veranderd? Zomercursussen heten nu *summer schools*. De talen zijn obscuurder dan ooit: Tochaars, Myceens, Oudpruisisch. Maar de aanpak is serieuzer dan ooit. Geen Dracula, maar Indo-Europees. Geen juffen uit het dorp, maar coryfeeën uit de hele wereld. En vooral: de plaats is veranderd. Voor een zomercursus ga je niet meer naar Plovdiv, maar kom je uit Plovdiv naar Leiden.

In Leiden vonden in de zomer van 2006 de eerste *Leiden Summer Schools* plaats. Twee weken aan de slag met dode en levende talen. Uit de hele wereld werden de cursisten ingevlogen. Van gevorderde studenten tot hoogleraren die hun horizon kwamen verbreden. En mensen zoals ik: ooit afgestudeerd maar nu met hun kennis in een dichtgeklemd laatje van een oud bureau. En ze kwamen niet alleen voor het Indo-Europese programma, maar ook voor Semitisch en indologie. En, tussen al die taaltjes, als trots vlaggenschip, het *dubbele* programma voor de wereldtaal Russisch.

In dat programma kwamen zowel cultuur- als taalkundigen aan hun trekken. Er was een belangrijke rol weggelegd voor de Leidse gastheren zelf. Otto Boele maakte in zijn masterclass zijn onderzoek naar de zeer vroege Russische film wereldkundig. Lena Lubotsky gaf in de hare leiding aan de studie van twee eeuwen Russische meesterwerken, van *Schoppenvrouw* tot *Lolita*.

Zelf heb ik *Russian intonation* gevolgd. In mijn tijd hadden talen nog geen intonatie. Of beter gezegd: we begrepen ergens wel dat er zoiets bestond en dat het in verschillende talen anders zat, maar hoe precies kon niemand vertellen, laat staan dat ze het onderwezen. Intonatie was zoiets als muziek: je hoorde het of je hoorde het niet, en als je het niet hoorde, had je pech gehad. Maar hier heeft inmiddels vooruitgang plaatsgevonden, zoveel werd wel duidelijk. In haar workshop werkte Cecilia Odé, die aan de Universiteit van Amsterdam de Russische intonatie onderzoekt, met een computer die het hele traject door alles liet horen en zien. Dankzij haar heb ik nu een goed idee van de methodiek van het intonatieonderzoek, van de *state of the art*, van de Russische intonatiepatronen ('contouren') die daarbij aan het licht gekomen zijn, en van de manier waarop die gebruikt worden. Er werd ook geoefend, zodat ik de Russische intonatie nu ook enigszins beheers. Voor twee weken is dat een spectaculaire opbrengst.

Daarnaast heb ik de masterclass *Active Russian* gevolgd, die gegeven werd door Larissa Anissimova, die aan de Leidse universiteit verbonden is. De cursus was bedoeld voor gevorderde studenten en voor mensen die ooit Russisch gestudeerd hadden en die hun praktische vaardigheden wilden ontwikkelen of heractiveren. Daarmee was deze masterclass wat minder op de verwerving van wetenschappelijke kennis gericht dan de andere onderdelen van de Summer School. Maar daarom was hij niet minder de moeite waard. Van vroeger herinnerde ik me dat *native speakers* in de praktische lessen wat tegen je aanpraatten en af en toe een plaatje opzetten. Maar het repertoire aan werkvormen dat Larissa hanteerde was verbluffend veel rijker. Monologen, dialogen, rollenspellen, zang, audiovisueel materiaal navertellen, inclusief het Russische journaal van dezelfde morgen, allerlei spelletjes die je mnemonische trucs bijbrachten, van alles tot en met reclamefolders als werkmateriaal. Ruimschoots vóórdat de routine of verveling bij de een of andere werkvorm toe zou kunnen slaan, waren we allang weer met een andere bezig. Ook inhoudelijk werd zo'n beetje alles waar je het in het Russisch zoal over kunt hebben afgedekt, van de oerknal (*большой взрыв*) via de politiek en alle mogelijke kledingstukken tot je ringvinger (*безымянный палец*). De deelnemers aan *Active Russian* kwamen uit Frankrijk, Italië, Amerika, Duitsland, Letland, enzovoorts. Er waren ook wel wat Nederlanders, maar het contingent buitenlanders was zo groot, en hun Russisch van een dermate hoog niveau, dat je ook tussen de middag in Camino in het Russisch door kon blijven babbelen.

Keihard werken werd het daarmee wel. Afgezien van het gewone huiswerk moest je vrijwel elke dag een verhaal voorbereiden en dat voor de klas presenteren, soms over een meegegeven onderwerp, soms over een zelfgekozen thema. Maar het resultaat was ernaar. Aan het eind spraken we misschien niet foutloos maar wel gretig en ongegeneerd Russisch. Je werd aan het eind van de cursussen dan ook beloond met 6 studiepunten van het *European Credit Transfer System*. Uit mijn vorige baan weet ik dat één zo'n punt staat voor 28 uur studeren. Kun je nagaan hoe hard we die twee weken gewerkt hebben.

En dan was er ook nog een leerzaam avondprogramma, waar de docenten van de Summer Schools beurtelings een lezing hielden voor een breder gehoor dan enkel de vakspecialisten die naar hun workshops en masterclasses waren gekomen. Zo vertelde Lena Lubotsky een avond lang over de *Bronzen Ruiter* en hield Richard Salomon een verhaal over de oorsprong van de volgorde van de letters van de alfabetten van de wereld. Verder waren er natuurlijk de gebruikelijke extracurriculaire activiteiten: de welkomstborrel, het afscheidsdiner, de receptie op het stadhuis, de Rembrandt-excursie, het uitstapje naar Amsterdam, de vriendschap, de verbroedering, de adressenuitwisseling, de beloftes. Wat dat betreft is er gelukkig weinig veranderd.

Getuige de grote opkomst, de allereerste keer al, heeft Leiden een niche in de zomercursussenmarkt ontdekt. Ik weet niet of zo'n Summer School financieel quitte moet draaien, maar voor de universiteit lijkt het me een uitstekende etalage. De wereld ziet nu zelf wat Leiden aan letterenspecialisaties in huis heeft, maar ook hoe de Leidse kleine letteren in staat zijn om hun wetenschappelijke netwerk buiten Leiden te mobiliseren. Wat mij betreft is de onderneming dus voor herhaling vatbaar. En mogelijk voor uitbreiding; er zijn nog talrijke Slavische onderwerpen die zich uitstekend voor het programma lenen: Slavische aspectologie, berkenbastteksten, noem maar op.

En als ik nog een kanttekening mag zetten: de belangstelling van de Leidse slavistiek zelf viel mij wat tegen. Voor zover ik kon overzien, liepen er onder de cursisten maar twee Leidse studenten rond, en was er behalve mezelf maar één andere afgestudeerde. Amsterdam was al beter vertegenwoordigd. Hoe komt dat? Is Leiden niet goed genoeg voor Leiden? En ligt dat dan aan Leiden of aan Leiden? Of zijn onze Leienaars al blasé van de Leidse kwaliteit en brengen zij 's zomers de nacht liever als vanouds door in de tochtige wachtkamer van het stationnetje van Knin?

Afstudeerders 2005-2006

Doctoraal Slavische talen en culturen

12 oktober 2005:
Katalin Eva Plenckers-Racz
Specialisatie letterkunde
Scriptie: *De liefde in I.S.Turgenevs verhalen:* Asja *en* Pervaja Ljubov

12 december 2005:
Eva van Santen
Specialisatie letterkunde
Scriptie: "Vremja Noč" (*De tijd: nacht*) *van Ljudmila Petruševskaja*

30 juni 2006:
Lino Brosius
Specialisatie letterkunde
Scriptie: *De jagersverhalen van Ivan Sergeevič Turgenev – op jacht naar de boerenbevrijding*

Doctoraal Ruslandkunde

24 maart 2006:
Nadin Huskanovic
Specialisatie politiek
Scriptie: *De Doema na de recente kiesstelselwijzigingen en de gevolgen voor de democratie in de Russische Federatie*

30 augustus 2006:
Sandy Rahimbaks
Specialisatie geschiedenis
Scriptie: *Anna Ivanovna. Rusland onder Duitse invloed, 1730-1740*

30 augustus 2006:
Irlan Agous
Specialisatie economie
Scriptie: *Tussen beschermde giganten. Het mysterie van de beperkte ontwikkeling van de Russische* MKB*-sector*

Bachelor Ruslandkunde

Jaring Bouwland, 28 februari 2006
Scriptie: *Wat zijn de te verwachten gevolgen van de toetreding tot de* WTO *voor de economie van de Russische Federatie?*

Miroslav Ribić, 21 augustus 2006
Scriptie: *Superpresident of het ontstaan van het Russische presidentiële stelsel*

Nadia Verwaal, 5 september 2006
Scriptie: *Vouchers & Cash in de Russische Federatie*

Liesbeth School, 29 september 2006
Scriptie: *De Sino-Sovjetrelatie tijdens de Koreaanse Oorlog 1950-1953*

Bachelor Slavische talen en culturen

Svetlana Litvinova, 9 januari 2006
Scriptie: *Het voorkomen van* to *in conditionele zinnen met* daže esli *en* tol'ko esli

Carlijn Braam, 28 september 2006
Scriptie: *Imperatieve constructies met* maar *en* eens *en het Russisch aspect*

Doctoraalexamens Slavische talen en culturen

86-87	5	**97-98**	8
87-88	9	**98-99**	12
88-89	6	**99-00**	6
89-90	16	**00-01**	3
90-91	8	**01-02**	1
91-92	14	**02-03**	4
92-93	7	**03-04**	2
93-94	18	**04-05**	1
94-95	15	**05-06**	3
95-96	10		
96-97	7	**Totaal**	**155**

Doctoraalexamens Ruslandkunde

	specialisatie					
jaar	**economie**	**geschiedenis**	**politiek**	**recht**	**vrij doctoraal**	**totaal**
89-93		27 (ongedeeld doctoraal)			9	**36**
93-94	5	0	0	1	6	**12**
94-95	3	4	3	4	1	**15**
95-96	11	9	4	3	2	**29**
96-97	3	1	4	4	-	**12**
97-98	1	3	2	3	-	**9**
98-99	3	5	0	1	-	**9**
99-00	1	4	1	2	-	**8**
00-01	2	1	0	1	-	**4**
01-02	3	2	1	1	-	**7**
02-03	2	1	4	2	-	**9**
03-04	3	-	1	2	-	**6**
04-05	-	1	-	2	-	**3**
05-06	1	1	1	-	-	**3**
Totaal	**38**	**32**	**21**	**26**	**18**	**162**

Bachelorexamens Slavische talen & culturen en Ruslandkunde

jaar	**Slavische talen en culturen**	**Ruslandkunde**
05-06	**2**	**4**

Tekst Uwe Bläsing
Titia Bouma
Koen Haer
Andries van Helden
Pepijn Hendriks
Henk Kern
Jos Schaeken
Liesbeth School
Margreet Verra

Redactie en lay-out
Pepijn Hendriks
Heleen Pluimgraaff
Met dank aan: Titia Bouma
Henk Kern
Lija van Vliet

Druk Repro Letterenfaculteit

Oplage 525

Opleiding Slavische talen en culturen
Opleiding Ruslandkunde
P.N. van Eyckhof 3
WSD-gebouw 1165/001
tel.: (071) 527 2197 / (071) 527 2245
fax: (071) 527 7569
E-mail: slavisch@let.leidenuniv.nl
ruslandkunde@let.leidenuniv.nl
Homepage: *http://www.slavisch.leidenuniv.nl*
http://www.ruslandkunde.leidenuniv.nl